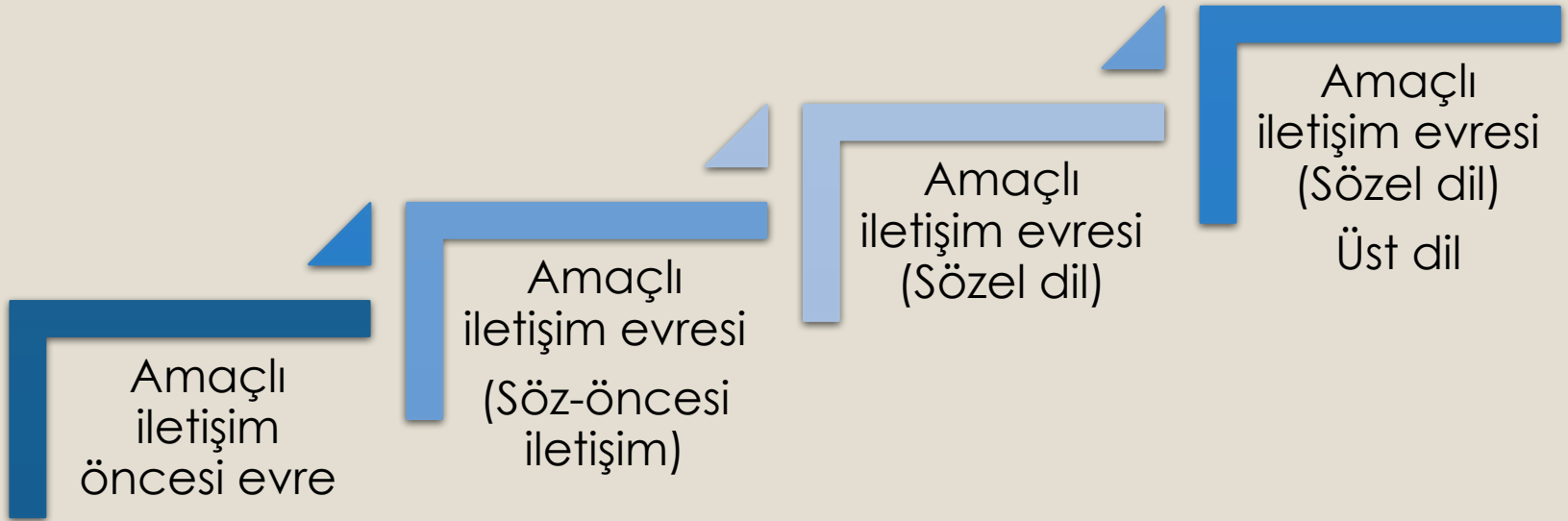

SÖZ ÖNCESİ İLETİŞİM BECERİLERİNİN GELİŞİMİ-1

Dr. Meral Çilem Ökcün-Akçamuş

İletişim Becerilerinin Gelişimi

İletişim Becerilerinin Gelişimi

- Amaçlı iletişim öncesi evre
 - Ortalama 0-8/9. ay arası dönemi kapsar
 - Çocuklar tarafından sergilenen eylemlerin herhangi bir iletişim amacının olmadığı dönemlerdir.

İletişim Becerilerinin Gelişimi

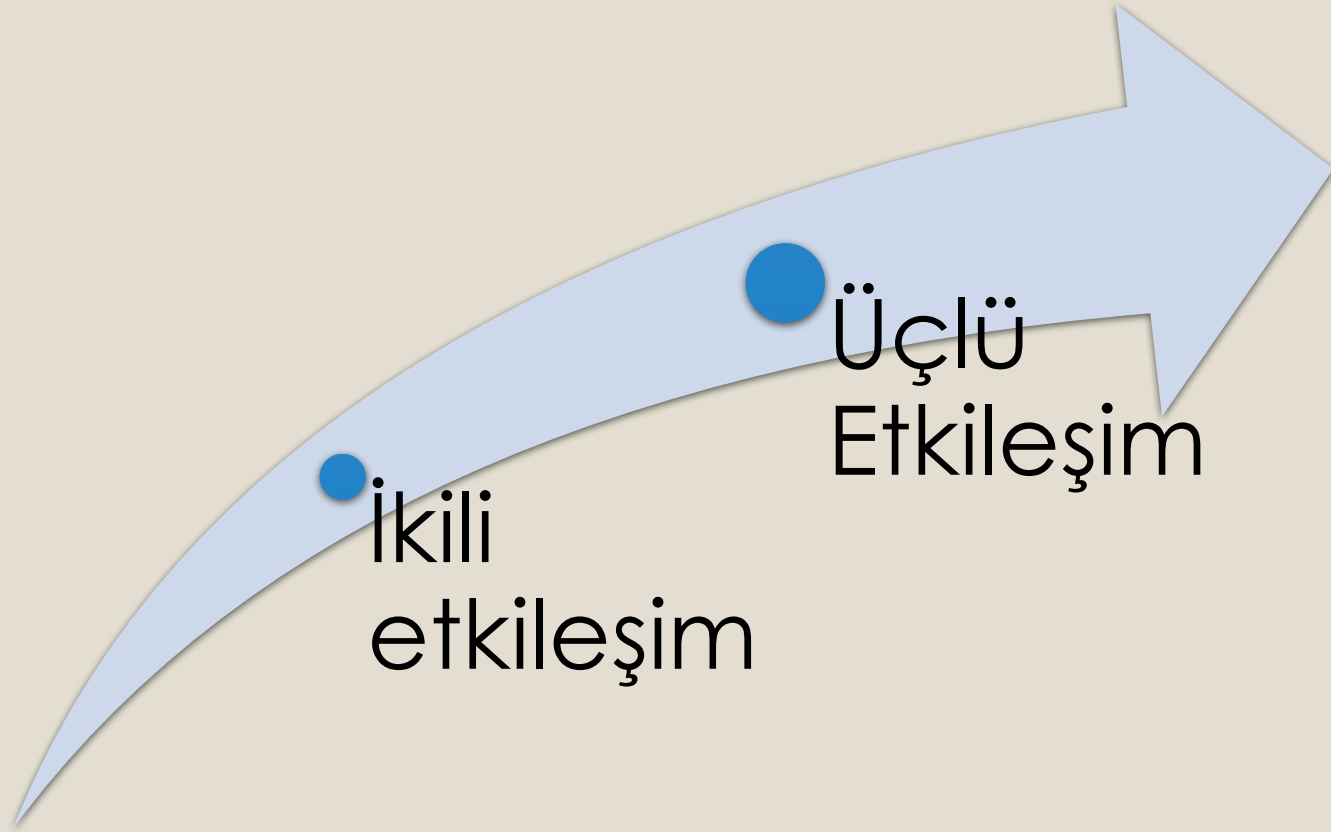
0-3 ay

- Bu aşamada yapılan eylemler sosyal partnere yönelik değildir ve bir iletişim amacı yoktur.
- Gereksinimlerini birincil bakıcılara iletmek için tutarlı bir davranış biçimi gelişmemiştir.

2/3-8/9 ay

- Bebekler birincil bakıcıları ile yüz yüze etkileşime geçerler
- Mimik, jest ve sesleri kullanarak his ve duygularını düzenlerler.

İletişim Becerilerinin Gelişimi

İletişim Becerilerinin Gelişimi

Amaçlı İletişim Evresi-söz Öncesi İletişim

- Bebekler 8-9. aylardan itibaren söz öncesi eylemleri kullanarak çevrelerindeki kişilere mesajlar göndermeye başlarlar.
- 8/9-12/15. aylar arasında bebekler amaçlı olarak söz öncesi eylemleri belirli bir iletişim amacı ile iletişim partnerlerine yönelik olarak kullanılırlar (iletişim başlatma-yanıtlama)
- Örnekler.....

İletişim Becerilerinin Gelişimi

Amaçlı İletişim Evresi-söz Öncesi İletişim

- Amaçlı iletişim:
- Amaçlı iletişim, söz-öncesi dönemde olan bebeklerin sesler ve jestler eşliğinde yetişkine yöneltilen koordineli dikkat ile amaçlı iletişim kurmaları olarak tanımlanabilir (Adamson ve Bakeman, 1991)

SÖZ ÖNCESİ SOSYAL İLETİŞİM BECERİLERİ

✓ Söz öncesi sosyal iletişim becerileri dil gelişiminin bir parçası ve öncülü olarak görülmektedir.

✓ Söz öncesi sosyal iletişim becerileri dil-öncesi dönemde gelişen ve iletişim amaçlı kullanılan davranışlardır.

✓ Jestler

✓ Koordineli bakış
birlikte kullanımı

✓ Seslendirmeler

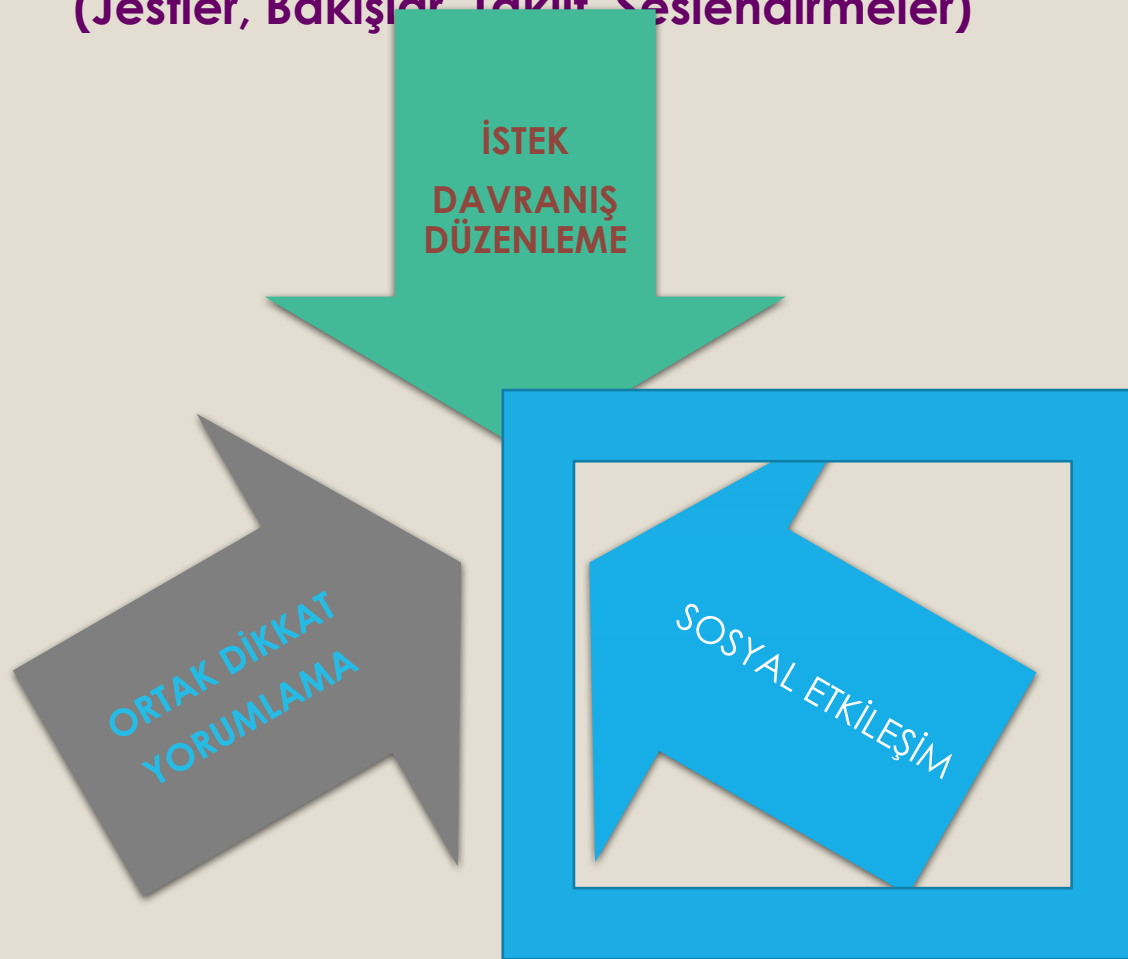
✓ Taklit

Davranışlarından biri ya da birkaçının

ile ortaya çıkar

Erken Dönem Sosyal İletişim Becerilerinin İletişimsel İşlevleri

(Jestler, Bakışlar, Taklit, Seslendirmeler)

İletişim Davranışlarının İşlevleri

Davranış Düzenleme

- İstek bildirme

Ortak Dikkat

- Yorum yapma

Sosyal Etkileşim

- Etkileşimi sürdürme

İletişim işlevleri

Bates ve diğ.,
1979

- İstek belirleme

Bruner, 1981

- Etkileşim
- Düzenleme
- Ortak kat
- Sosyal Etkileşim

İletişim Davranışlarının İşlevleri

- Aynı davranış farklı işlevlerle ortaya çıkabilir mi?
- Örnek
 - İşaret etme
 - Gösterme
 - Dans eder gibi yapma
 - Göz teması kurma
 - Sesletim
- Aynı davranışların iletişim amacını nasıl ayırt edersiniz?

İletişim İşlevleri

- İletişim işlevlerine göre iki yaklaşım arasındaki fark

Söz öncesi iletişim davranışları

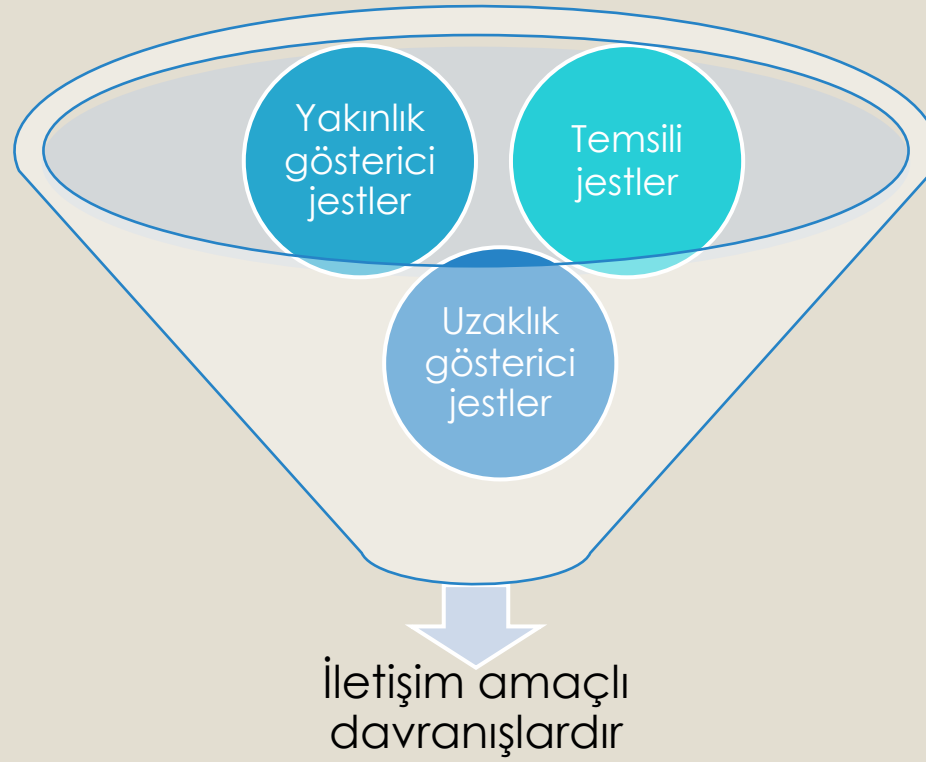
Jestler

Koordineli bakış

Seslendirmeler

Taklit

Jestler

Jestler

- Gösterici jestler temsili jestlerden daha önce ortaya çıkmakta, gösterici jestlerde ise genellikle reddetme jesti (istenilmeyen nesneyi itme) ilk olarak kazanılmaktadır.
- Crais ve diğeri (2004), yaptıkları çalışmada çocuklarda kolla bir nesneyi itme jesti ile kucağa alınmak için uzanma jestinin ilk gelişen jestlerden biri olduğunu bulmuşlardır.
- Çocuklarda yorumlama amaçlı verme jestinin ortalama 9. ayda, elindeki bir objeyi uzatarak gösterme jestinin ortalama 9.5. ayda ve işaret etme jestinin 10,5. ayda, nesne ile ilgili bir eylem

Jestler

- Temsili jestlerden
 - Uzlaşımaya dayalı olanlar ortalama 8-9. ayda
 - Nesne ile ilişkili olan (-miş gibi) jestler ortalama 12. ayda ortaya çıkmaktadır.

Jestler

- Neden reddetme jesti ilk çıkan jestlerden biridir?
- Araştırmacılar, reddetme jestlerinin erken dönemde ortaya çıkmasının nedenini bebeklerin ilk amaçlı eylemlerinin onların temel gereksinimlerini karşılamaya yönelik olması ve reddetmenin/protesto etmenin bebeklere anında ve tutarlı sonuçlar sağlaması ile açıklamıştır
- Bebeklerin temel gereksinimlerini karşılamaya yönelik çıkardığı amaçlı davranışlardan biri de istek amaçlı jestlerdir.
- Reddetme jestlerinin istek jestlerinden önce çıkmasının bir nedeni de amaçlı iletişim becerilerinin kazanımından önce amaçlı eylem olarak reddetme davranışının ortaya çıkması ile açıklanabilir.

Jestler

- Arařtırmalarda neden ilk isteme iřlevli jestler görülmektedir.
- Bates ve diğ., 1979 ile Carpenter ve diğ., 1998 çalışmaları yorumlama jestlerinin istek amaçlı jestlerden daha önce ortaya çıktığını göstermektedir.
 - Neden araştırmaların bulguları tutarsız?

Jestler

- Jestlerin kullanımı sözel dilden önce ortaya çıkmakta ve sözel dil döneminde de devam etmektedir.
- Çocuklar sözcüklerle birlikte
 1. Anlamı pekiştirmek
 2. Ek anlam katmak için
- Cümlelerle birlikte
 1. Anlamı pekiştirmek
 2. Ek anlam katmak
 3. Bellekten bilgi çağırarak

Bakışlar

- Bakışlar tek başlarına bir iletişimsel işlev taşıyabilirler.
 - Ortak dikkat/yorumlama
 - Davranış düzenleme/isteme
 - Sosyal etkileşim
- Bakışlar, düşünceler, istekler ve dikkat üzerine karşıdaki kişilere bazı bilgiler verirler

Bakış

İkili bakış

Üçlü bakış

Bakışlar

- Doğumdan hemen sonra annenin yüzüne bakma davranışını görölür
- Doğumdan sonra iki hafta içinde karşılıklı göz teması görölür.
- Amaçlı iletişimin başlaması ile üçlü bakışlar ortaya çıkar.
- Üçlü bakış gönderge ile sözcük arasındaki ilişkilerin edinilmesi açısından önemlidir.
 - Ortalama 6. ayda nesne ile kişi arası koordineli bakış gelişmeye başlar
 - Ortalama 12. ayda diğer kişilerin bakışlarını izleme başlar

Seslendirmeler

- Doğrudan sonra ağlama ve aksırma sesleri çıkarken ilk yılın sonunda konuşulan dile özgü sesler çıkmaya başlar.
- Seslendirmenin gelişim evreleri evrenseldir.
 - İlk altı ayda çıkarılan sesler evrenseldir. Tüm dillerde birbirine benzer.
 - Yedinci ayda çıkan babıdamalar olgunlaşmamış hecelere benzer.
 - Zamanla dile özgü olmayan sesler atılır ve dile özgü sesleri içeren hece yapıları çıkmaya başlar.

Seslendirmeler

1

- İlk refleksif seslendirmeler (öksürme, ağlama vb)

2

- Gıgıldama –Ağulama (2-3. ay)

3

- Bazı ünsüz ünlü birleşimleri (4-6 ay)

4

- Babıldama- mırıldanma tekrarı (7-9 ay)

5

- Jargon 10-12 ay

TEŞEKKÜRLER!!!

meralcilem@gmail.com